

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

12. A quonam possit Ius Canonicum relaxari, vt quis videlicet tuta
conscientia simul plura possideat beneficia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

ra vni ob nobilitatem, vel litteraturam eius insignem, *c. multa, de praben.* vel quando dantur ob egregiam eius virtutem, vel ob merita præterita, vel futura, quæ probabiliter sperantur in Ecclesiam, vel ob dignitatem personæ.

Septimo quæritur, An quis simul habere queat plura huiusmodi beneficia simplicia absque vlla dispensatione, & relaxatione iuris, sed sola Superioris voluntate & arbitrato? Quidam affirmant, id tunc fieri posse citra iuris relaxationem: cui sententiæ quidam Theologi recentiores subscripserunt.

Cæterum longe verior est Glossæ, Abbatis, Nauarræ aliorumque sententiæ *locus supra citatus*, ita distinguendum: Aut beneficium vnum Clerico sufficit, aut secus. Si primum, nequaquam potest ei alterum conferri sine auctoritate Superioris, qui ius naturale aliqua ex causa iusta, & debita relaxat: quia vt iam sæpe monuimus, lege & iure naturali pluralitas in his beneficijs damnatur. Si secundum, potest alterum dari sine vlla iuris relaxatione, solo Superioris arbitrato: quoniam vbi vnum non sufficit, merito & iure fieri potest, vt duo simul habeantur. Nam etiam si demus, iure communi Canonico esse etiam hanc pluralitatem interdictam, non tamen cum iure naturali pugnat, ac propterea iuri Canonico consuetudo derogare potest: vnde merito Synodus Tridentina, *sess. 24. c. 17. de reformat.* decreuit, cum dixit: Vbi vnum beneficium non sufficit, potest alterum conferri, dummodo vtrumque personalem residentiam non requirit.

Si obijcias: Sæpe Romani Pontifices vni, & eidem habenti duo, vel tria beneficia simplicia, conferunt aliud itidem simplex, nec quando ei offertur libellus duplex, quo petit is, qui offert, vt aliud sibi beneficium conferatur, aliud quippiam requiritur, nisi vt faciat mentionem beneficiorum, quæ obtinet, & reddituum, quos in singulos annos ex illis beneficijs percipit. Respondeo, in libello supplicii semper narrari causas solere, ob quas is, qui Papæ libellum offert, petit, vt aliud sibi beneficium concedatur: videlicet, quia nobilis sit vel literatus, vel quia parentes aut sorores, aut nepotes ex fratribus habeat, quos alere cogatur, vel quia a realieno valde pressus sit, vel quia in loco habitet, in quo sustentare se commode, ex fructibus beneficiorum, quæ possidet, non possit.

Ex his & alijs similibus causis exprimi solitis, iudicat Papa, beneficia quæ ille habet, quamuis sint tria vel quatuor, non sufficere ad eum commode sustentandum: ac proinde aliud addit. Papa in hoc nihil contra ius facit: is qui petit & impetrat, videat, an sint causæ, quas refert, vere: alioqui enim impetratio secundum conscientiam non valet.

Octauo quæritur, An habenti duo, tria, quatuorve beneficia simplicia, in quibus residere iure non cogitur, quæ simul omnia ad vitam illius minime sufficiunt, possit aliud itidem simplex absque vlla iuris relaxatione conferri, & an Episcopus id facere queat?

Questionem mouet, quod in proxime citato Synodi Tridentinæ loco solum dicitur, habenti vnum beneficium simplex, si eius vitæ non sufficiat, posse alterum concedi. Ante Concilium Tridentinum Abbas, & alij a petre tradiderunt, vbi duo, tria, aut quatuor beneficia non sufficiunt, posse etiam Episcopi auctoritate aliud, imo etiam plura conferri, donec omnia simul commode Clericum alant ac sustentent: quoniam *qui altari inservit, dignus est, qui ex altari viuat: dignus itidem est operari in cibo, & stipendio suo.*

Questio igitur in eo consistit, An post Concilium Tridentinum, id etiam tuto fiat. Quidam iuniores id fas esse arbitrantur eo, quod idem iuris esse videtur, cum tria quatuorve beneficia sufficiunt, ac quando vnum non sufficit. Deinde Pius I. Pius V. Gregorius XII. Sixtus V. sæpe Clerico vni habenti plura, aliud præterea contulisse prohibentur, quando ex pluribus illis, quæ habebat, idonee, vti opus erat, minime sustentari & viuere commode

poterat. Alij vero negant id rite fieri nisi iure in hac parte relaxato: tum quod supra nominati Auctores clare testantur, horum beneficiorum pluralitatem etiam vitæ Clerici minime sufficientium, si nimia, seu immodica sit, ab ipso iure improbari, vt cum quis decem, imo etiam pauciora, verbi gratia, septem, aut octo beneficia simul obtineat.

Nam profecto, si decem illa Clericum minime sustentent, non est cur inficiemur ei vndecimum posse conferri: & tamen id tuto fieri negant: Tum etiam iure communi *contento in c. Sanctorum, dist. 70. & alijs locis supra memoratis*, pluralitas in his beneficijs, etiam cum non sufficiunt, condemnatur, & sibi quisque impudet, quod beneficium collatum suæ vitæ non sufficiens ratum habeat & acceptum, & ex artificio, industria, vel aliunde vitæ non quærat: ergo Concilium potuit consuetudinem approbare, vt cum vnum satis vitæ non esset, alterum conferatur: facultate minime data, vt quando tria quatuorve non sufficiunt, possit etiam aliud dari. Siquidem negari non potest, quin ius commune relaxet consuetudinem, vel Superioris indulgentiam, cum ex hoc, quod vnum non sufficit, alterum conferatur: ergo ius quoque commune relaxari necesse est.

Si tertium quoque conferatur, quia duo Clericum beneficia non sustentant: pari ratione si quartum, si quintum concedatur, quæ non commode Clericum non alimentibus. Si enim duo conferri ius prohibet, necessario sequitur, vt plura, quam duo dari prohibeat. Sane prima sententiæ, vt quidam aiunt, videtur probabilior & verior: nam vbi que consuetudo viget, vt si multa vitæ Clerici satis non sunt, aliud conferatur etiam Episcopi auctoritate, & videmus, prædictos Romanos Pontifices id facitasse: quis enim negare audeat eos id facere potuisse? id enim solum cum iure communi Canonico pugnat, quod Rom. Pontifex relaxare potest. Questio igitur solum esse potest de inferioribus Ecclesijs Præfatis: qui ius commune non relaxant nisi in casibus sibi permissis: sed vbi id consuetudo recepta probat, non videtur negandum, quin id fieri possit sola Episcopi voluntate: sicut fieri rite potest solo Romani Pontificis arbitrato.

CAP. XII.

A quoniam possit ius Canonicum relaxari, vt quis videlicet cura conscientia simul plura possideat beneficia.

Primo quæritur, An Romani Pontificis auctoritate concedi queat pluralitas beneficiorum? vt enim supra diximus, ea iure naturali damnatur, sed ius naturale vel diuinum Papa laxare non potest. Quidam hoc argumento permoti, negant id Romanum posse Pontificem, nisi ex causis ipso iure expressis, quas supra retulimus, quasque nimirum ius quoque ipsum naturale videtur expressisse. Ac proinde cum ex illis causis Papa vni plura conferat beneficia, potius ius naturale declarat quam laxat: quæ causæ ad duo capita præcipue reuocantur, scilicet cum id iusta necessitas aut pia utilitas Ecclesie postulat. Si illis obijcias, *quod in c. De multa, de Præb. habetur*, sublimibus & litteratis viris Romani Pontificis indulgentia posse multa beneficia conferri: quia digni sunt, qui in Ecclesia honorentur, id etiam in *Extravag. execrabili Joan. 22. de præb.* Cardinalibus & filijs regum licite multa beneficia concedi: item in *c. Sanctorum, dist. 70.* postquam dictum est, Clericum in duabus Ecclesijs adscribi non debere, subiungitur, Episcopi dispositione vnum posse diuersis Ecclesijs præesse: ergo multo magis Romani Pontificis indulgentia: Profecto, dicent illi, negari non potest, quin Romanus Pontifex possit in hac parte laxare Canones, etiam præter illas causas expressas in iure. Nam Insurandum, & votum, quæ iure naturali & diuino perfoluere debemus, sæpius laxat: ergo licet pluralitas

litas

litas beneficiorum sit iure naturalis, non impedit, quo minus Papa possit quempiam ea lege solvere: Finge, rem esse dubiam: substat necne illa causa in iure expressa: cur Pontifex non poterit tunc ius relaxare? Hæc quaestio tota versatur in eo, An Papa non solum plura vni beneficia conferre queat ob ipsam necessitatem, aut piam utilitatem ecclesiarum, sed etiam ob merita & prærogativas personarum, videlicet ob nobilitatem, splendorem & potentiam, vel ob insignem literaturam, industriam, vel vitæ probitatem, *vt colligitur ex c. de multa. de præben. & ex Constitutione, Execrabilis superius allegata: aliqua sunt iuris naturalis, in quæ Principis dispensatio cadere potest ex certis quibusdam causis. Vnde in hac re, quomodo unquam hæc res sese habeat, certe mihi placet sententia Panormitani in cap. de multa. de præben. cui deinde alij ad hæserunt: cum plura beneficia non nobilibus petentibus, aut literatis conceduntur, non illis conferri principaliter ob præteritum eorum commodum, sed ob communiem Ecclesiarum salutem & utilitatem: quia nobiliores, potentiores & petentiores eo ipso solent ecclesijs quibus præsent, vtiliores & aptiores esse.*

Proinde, cum Canones præter iustam necessitatem, & piam utilitatem Ecclesiarum, constituunt etiam ob prærogativas, & merita personarum plura beneficia vni licite conferri, duas causas iuris relaxandi distinguere videntur, sed quæ sepe in idem recidunt, videlicet, cum directo id postulat iusta necessitas, vel pia utilitas Ecclesiarum; vel saltem cum indirecto, vt puta si nobiles, potentiores, vel literati sunt Clerici: tunc enim etiam hoc indirecto cedit in communem ipsarum Ecclesiarum utilitatem, quibus vtilius est, si tales præficiantur.

Secundo quaeritur, Quibus ex causis ius Canonieum in pluralitate beneficiorum relaxari queat: Respondeo, in primis in c. Dispensationes, l. q. 6. sic haberi: *Dispensationes rerum nominumque cognatum parum quidem a debito rigore quosdam exire foras, vt minus aliquibus lucrificans. Sicut enim ij qui mare nauigant, tempestate urgente, naniq; periculi ante, anxie quadam exonerant, vt cetera salua permanent: Ita & nos cum non habemus salvandorum omnium negotiarum penitus certitudinem, dispiciamus ex his quadam, ne cunctarum patiamur dispensationem. & in c. Tali, eadem causa & quaestione: Tali coniugio generati Ecclesiasticis Ordinibus non applicentur, nisi forte eos, aut maxima Ecclesia utilitas vel necessitas postulet, vel euident meritorum prærogativa commendat. Quibus verbis tres cause breuiter recensentur, hæc nimirum: Pia utilitas, iusta necessitas Ecclesiarum, & euidentis prærogativa meritorum. Quæres quænam sit illa prærogativa meritorum. Respondeo, esse, vt ante iam dixi, generis nobilitatem, potentiam, vel dignitatem personæ, egregiam alicuius literaturam, industriam, prudentiam & virtutem. Vnde in c. de multa, de præben. ad finem dicitur: *Circa sublimitatem, & literatas personas, quæ maioribus sunt beneficijs honoranda, cum ratio postulauerit, per sedem Apostolicam poterit dispensari. Et in Extravaganti, Execrabilis, Ioannis 2. de præben. cum Pontifex sanxisset, ne quis acciperet, vel retineret plures dignitates, personatus, officia, prioratus, & beneficia, quibus inest animarum cura; excepit Cardinales Sanctæ Romanæ Ecclesie; Quæ circa nos, inquit, vniuersali Ecclesia seruando singularum ecclesiarum commoditate, se impendant, ac regum filios, qui propter sublimitatem eorum, & generis claritatem, sunt potioris prærogatiua gratia uti solent. Hæc ibi.**

Tertio quaeritur, An ea sit iusta causa laxandi ius; qua vnus plura beneficia adeptus, beneficiorum fructus impendit? Cardinalis *Clemens. Gratia, de rescriptis. n. 12.* hanc causam velut iustam probat. *Nauar. c. 25. sui Manualis, di. 1. 8.* censet eam iustam esse causam, vt plura beneficia iam ante obtentia retineantur; non tamen vt denuo conferantur, aut recipiantur. Immo in *trac. de oratione. Miscellanea 65.* testatur iustam esse causam, vt ius relaxetur in eo etiam, qui beneficiorum fructus in pios vsus impendit, vt ei plura beneficia conferantur. Nam Ecclesie interest,

vt fructus beneficiorum in pios vsus erogentur. Sed Abbatibus, ac multis alijs hæc causa minime probatur, & merito: quia alij etiam possunt beneficiorum fructus in bonos vsus insumere: quod si nulli extant, qui eos fructus pie erogent, tunc subest causa, non quia ij, quibus conferuntur veliter fructus insument; sed quia Clerici idonei desiderantur; vt in prouincijs, ac locis vbi Hæretici dominantur, qui beneficiorum fructus, & bona Ecclesiarum sibi sumunt ac deuorant. Nec mirum est, quod Cardinalis hanc causam, vt legitimam probauerit, quippe qui censuit, iure tantam Canonico prohiberi, quo minus aliquis duo, aut plura beneficia simul obtineat. *Quod ius,* inquit, *consuetudo abolerit, quam non licet vni duo beneficia concedere etiam cum vnum eius vitæ satis est: quod tamen, vt antea dixi, iure naturali vetatur.*

Quarto quaeritur, Sit ne iusta causa relaxandi ius in Clerico, cui sunt parentes, sorores, fratres, vel nepotes ex fratrib. vel sororibus indigentes? Respondeo, cum Nauarro *prædicto loco de oratione, & Miscellanea,* iustam causam esse, quando beneficia sunt simplicia: nam vt ante iam dixi, cum vnus non sufficit, potest alterum conferri, at beneficium, vt sufficiens dicatur, necesse est, vt ex eius fructibus, possit Clericus sumere, quæ sunt sibi & suis necessaria. Eo ipso igitur, quod Clericus habeat parentes aut sorores indigentes, beneficium; quod sibi soli alioqui satis esset, sufficiens dici non potest; ac propterea alterum iuste conferretur, ex cuius fructibus ille parentes, & fratres, & sorores honeste sustentet.

Quinto quaeritur, An sola Cardinalitia dignitas iustam causam præbeat, qua Cardinali plura beneficia conferantur? Respondeo, præbere: hoc enim colligitur ex locis supra citatis. *c. de multa. de præben. & Extravaganti, Execrabilis, Ioan. 22.* Etenim Cardinalis præcipua in ecclesia dignitas est præditus; ac idcirco conuenit, vt redditus statui suo vitæq; conditioni congruentes habeat, quibus non solum a suis colatur, sed etiam a cæteris. Deinde cum Romano Pontif. sit à consilijs, vniuersæ Ecclesie commodis inseruit. Insuper ad Cardinalitatem etiam dignitatem possunt accedere aliæ iustæ causæ; vt si Cardinalis sit generis nobilitate clarus, Imperatoris, Regis, vel Principis filius, frater, nepos, vel propinquus: si iudex sit insignis literaturæ, & scientiæ, industriæ, & probitatis.

Sexto quaeritur, In quorum pluralitate beneficiorum Episcopus possit ius Canonieum relaxare? Certius est posse Episcopum aliquando plura beneficia vni conferre. *c. sanctorum, distin. 70.* Sed quia episcopi hac potestate olim consueuerant abuti? Innocentius III. in Concilio Lateranensi, *vt habetur in c. multa, de præben.* eam restrinxit. Vnde Episcopus nequit plures dignitates, personatus, officia, vel beneficia curam animarum habentia vni eidemq; conferre, siue in eadem ecclesia, siue in diuersis: hanc enim facultatem vni sibi Romanus Pontifex referuauit *vt constat ex illo c. de multa, de præben.* nec consuetudo contraria permittitur. *c. 1. de consuetud. in 6.* Item beneficiorum etiam simplicium pluralitatem, vbi vnus eorum vitæ Clerici sufficit, nequit Episcopus eidem concedere, etiam in diuersis Ecclesijs. Ita Panor. *in eo c. de multa* atque idem constat ex Concilio Tridentino *sess. 24. c. 17. de reformat.* Nam ius commune Episcopus laxare non potest, nisi ex causis ipsi à iure concessis. Nequit enim Episcopus pluralitatem conferre beneficiorum simplicium in eadem Ecclesia, quando similia sunt, v.g. nequit duos Canonicatus, aut duas Portiones, duo Præstimoniam, duas Capellanas, duo altaria in eadem Ecclesia eidem concedere. *Io. And. Panormitan. & Imola in c. Literas. de concess. Præbend. & idem Io. And. & Anchar. Francus, & Gem. in c. 1. de Consuet. in 6.*

Quæres, An possit duo beneficia dissimilia in eadem Ecclesia vni & eidem conferre? Glossa *in c. litteras. citato* quaestione proponit, & primum dicit, non posse, postea videtur contrarium sentire. Sed Ioan. Andr. *ibidem, & in*

cap. 1. de Consuet. in 6. censet posse. sic etiam sentit Abbas in c. litteras pradictio, nu. 6. & idem testatur sensisse Federicum consil. 115. idem docent Auchar. Francus, & Gemin. in c. 1. de consuet. in 6. & ibi Glossa in verbo. nisi vnicum. Atque ita potest iustus ex causis eidem tribuere in eadem Ecclesia dignitatem, vel personatum, officium, vel beneficium habens curam animarum, & simul vnum Præstimonium, vel Cappellaniam, vel altare, aut vnum Canonicatum, vel Portionem simul, & vnum Altare, vel Cappellam: aut vnam dignitatem & Canonicatum. Ioan. And. & ceteri locis citatis, & maiori ratione potest conferre Canonicatum cum vno Præstimonio, vel Cappellania, vel vnum Præstimonium, & vnam Cappellaniam: dummodo tamen vnum non sufficiat ad Clericum commodè sustentandum: quia hoc prohibuit generaliter Concil. Trident. sess. 14. cap. 17. Sed quæ causa est, cur difficilius duo beneficia similia in eadem Ecclesia vni conferantur, quam duo dissimilia? Hæc nimium causa est in primis: quia magis diuinus minuit cultus: & magis Ecclesia necessarijs sibi ministris destituitur. Nam beneficiorum similibus certus est numerus: ergo si vni duo Canonicatus conferantur, Ecclesia duorum Canonicorum consilio, opera & ministerio priuatur. Quod quidem incommodum facile vitatur in dissimilibus beneficijs, vt si vnus in eadem Ecclesia dignitatem & Canonicatum simul obtineat: vtroque enim munere & officio fungi potest. Sic Ioan. Andr. Imola & alij in c. litteras de concess. præb.

Quærat aliquis, An Episcopus in eadem Ecclesia plura beneficia simplicia, & similia vni concedere queat, quando vnum eorum Clerico non sufficit? Respondeo: minime, quia plura beneficia in eadem Ecclesia incompatibilia iure censentur, eo ipso solo, quod sunt plura sub eodem tecto. Nam sicut Episcopus nequit duas dignitates, personatus, vel beneficia curæ animarum coniuncta, eidem conferre in diuersis Ecclesijs, etiam si vnum eorum minime sufficiens sit, quia hæc etiam incompatibilia iure habentur: ita nec duo beneficia similia in eadem Ecclesia, tametsi vnum eorum ad vitam Clerici non sufficiat.

Septimo quæritur, An iuris relaxatio in pluralitate beneficiorum contra iustam causam à Romano Pontifice facta, valeat? Innocentius in c. Cum ad Monasterium de statu Monacho. ait: Si Papa duo beneficia, etiam curam animarum habentia, solo nutu & voluntate in vnum Clericum conferat, ratam & firmam esse ademptionem. Hoc autem sentit, quia pluralitatem beneficiorum putat tantum esse Canonicum iure interdictam. Ea autem, quæ iure Canonico, & non naturali, vel diuino imperantur, vel prohibentur, potest Pontifex suo arbitratu mutare & laxare, hoc est, si faciat, factum vim habet. Ceterum quia supra iam dixi esse multo veriore sententiam eorum, qui asserunt ius naturale vetare, quo minus quis duo beneficia, etiam simplicia, imo etiam in quibus nullo iure residere cogatur, simul obtineat, quando vnum eorum ipsi sufficit, ideo longe verius etiam puto, si Papa ius in hac parte absolute iusta causa relaxet, relaxationem prodesse quidem in foro conscientie, vt Clericus à iuris pœnis in eos, qui obtinent multa beneficia constitutis, immunis & liber sit, attamen coram Deo nihil prodesse: quia cum Pontifex ea, quæ sunt iuris naturalis, vel diuini, sine iusta causa remittit, ea iuris remissio coram Deo minime subsistit: vt si votum vel iuramentum sine causa relaxet. Obijcies, Papam libere posse de beneficijs statuere: vnde Hostiensis, & alij restantur, suo nutu posse beneficium, quod quis obtinet, adimere, & alteri conferre. Respondeo, negari non posse, quin Papa liberam habeat beneficiorum administrationem, hoc est, Canonibus & legibus minime adstrictam, qualem habent ceteri omnes Ecclesiarum Antistites: nihilominus tamen habet eam iuris naturalis, vel diuini legibus alligatam: sicut ipse Papa solutus est iuris Canonici constitutionibus, iuris tamen diuini vel naturalis legibus tenetur.

Octavo quæritur, An peccet Papa, nimiam, & immo-

dicam vni alicui conferens beneficiorum multitudinem? Respondeo in primis: quod nimis, & immodice sit, abfque dubio bene non fit: id enim nimium & immodicum appellamus, quod rectæ rationis & prudentiæ terminos egreditur. Vnde quamuis iusta subit causa, vt in vnum Clericum duo beneficia conferantur; non tamen, vt in eo plura, quam æquum sit, coacueruntur. Et ideo omnes immodicam beneficiorum multitudinem merito reprehendunt & damnant. Sed in eo tota quæstio versatur, quando nam pluralitas beneficiorum immoderata censetur.

In hoc conueniunt omnes decem beneficiorum multitudinem immodicam esse. Leges enim, & Iura cum de tempore, vel numero loquuntur, multum & longum appellare decennium consueverunt: ergo decem beneficiorum multitudo immoderata merito iudicatur. Imo asserunt quidam, etiam nouem vel octo beneficiorum pluralitatem nimiam videri: neque enim vlla æquitas esse potest, vbi quis nouem, vel octo simul beneficia possidet. At dices, posse contingere, vt nouem simul Clericis vitæ ac generis nobilitate claris, minime sufficiant. Respondeo, sermonem non esse de pluribus beneficijs, quando duo triaue aut plura non sufficiunt ad Clericum commodè & honestè sustentandum: sed de ijs quorum singula satis sunt ad commodum Beneficiarij vitam: quoniam rationi consentaneum non est, vt tot vnus beneficia simul obtineat, quando multis alij Clericis stipendia, & vitæ subsidia subtrahuntur, & Ecclesiæ necessitatibus sibi ministris fraudantur. Sed quid de eo dicendum, cui conferuntur tot beneficia, eo solum nomine, quia filius est, vel nepos Regis, vel Imperatoris, vel alicuius alterius principis? Respondeo, Paulus II. teste Maiore, cum rogaretur, vt cuiusdam duos Episcopatus simul conferret, quia filius cuiusdam Regis esset, ita respondisse: Non darem, inquit, etiam si filius Dei fuisset. Rem sane Pontifex exaggerauit, sed mens tamen eius plurimum cum recta ratione congruebat.

Quid enim cogit, vt tot in vnum beneficia colligantur & coacueruntur, cum multa alia remedia non desint, ex quibus etiam Filius vel nepos Regis, vel Imperatoris, vel alterius Principis sustentari honestè & commodè possit, ne tot Clerici, imo Episcopi, & alij his Superiores, alioqui etiam de Ecclesia optime meriti eluriant, & quodammodo mendicare cogantur, etiam patrimonij exhaustis? Plane non potest esse periculum, cum nimia in vno beneficiorum multitudo cumulat: inde enim auaritionis & auaritiæ occasio arripitur, Christi patrimonium, & pauperum bona male consumuntur: et cetera beneficiorum multitudine, augentur famuli, fastus & pompa, cum tamen clamitent sacri Canones, vt Clerici sint mensa, suppellectile, vestitu, & victu modico contenti.

Nono quæritur, An Legatus à latere Pontificis possit vni, & eidem Clerico plura beneficia conferre iuris rigore laxato? Respondeo, Legatum Romani Pontificis in prouincia sibi demandata posse ius in hac parte relaxare, ex eisdem causis, & in eisdem beneficijs, in quibus potest Episcopus in Ecclesijs suæ ditioni subiectis. Collegium item Canonicorum, Ecclesia suo Præsule viduata, licet possit beneficia aliqua concedere, videlicet ea solum, quorum conferendorum ius ad ipsum cum Episcopo communiter pertinet, plura tamen conferre nequit. Ceteri Præpositi Episcopo inferiores quibus sæpe conuenit ius beneficiorum conferendi, non possunt plura vni concedere, vt nec Vicarius Episcopi, cui Episcopus concesserit facultatem conferendi beneficia. Reges quoque ac Principes, qui nonnunquam Ecclesiæ concessu beneficia conferre queunt; duo plura dare non possunt, nisi peculiari Rom. Pontif. auctoritate.

Vndecimo quæritur, An tuta conscientia is possit absolui, qui plura beneficia possidet? Caietanus in summa, [verbo, beneficij Ecclesiastici,] cum dixisset lethale pec-

catum committere, qui multa beneficia sine iusta causa obtinet, nec iustam excusationem esse, si Papa iuris rigor in hac parte laxet, senerationabili causa: quoniam dispensatio, inquit, Papa cadit sub ius positum, & non super ius diuinum & naturale. Plurimum autem beneficiorum, sine rationabili causa, est contra ius diuinum & naturale. Subiungit postea: Siste tamen hic confessor pedem circa iudicium illius, qui iam cum dispensatione, sine rationabili tamen causa habuit & possidet plura incompatibilia, ne praecepto neges absolutionem: oportet enim discernere, an iste teneatur de necessitate salutis renunciare reliqua, reseruat sibi vno, quod non facile est, quando beneficijs bene prouidetur per Vicarios. Et addit, duo esse in hoc potissimum pensanda; Primum est, damnum Ecclesiarum: Secundum, est inaequalitas distributorum beneficiorum. Et quidem damnum Ecclesiarum, quantum ad temporalia, & reparationem opportunam, sicut templi, sive paramentorum, & cetera, & numerum ministratorum, facile cognoscitur potest, quoniam hac subiacent sensibus, sed quantum ad curam animarum, si beneficia sunt curata, non excusatur à responsione: nec per hoc sibi impunitus coram Deo etiam leuis culpa in damno animarum. Et propterea et si possibile est, difficile tamen ac rarum videtur, quod usque notabili damno Ecclesiarum huiusmodi pluralitas continetur. Et quando sic accidit, neganda est absolutio, quoniam nota bilis damni Ecclesiae conuincitatio volumiaria absque rationabili causa, non est absque peccato mortali. Ex parte autem iniquae distributionis post factum pensanda sunt tria: Primum, damnum Ecclesiarum, quas quis simul habet: Secundum, damnum Clericorum, qui deberent ex his beneficijs honorari: Tertio, scandalum bonorum omnium, qui has inaequales beneficiarum distributiones videntes offenduntur, per turbantur, & ad similia incitantur. Et propterea, qui hac pariter pendit, absoluitus non esset. Haec tenet ex Caetano, Profecto si beneficijs animarum curatio in sit, & sine iusta causa, iuris relaxatio sit impetrata, absolui iure non potest, qui plura beneficia obtinet, nisi vno sibi seruat, cetera dimittat. Nam ad residendum in ecclesijs quas habet, iure diuino compellitur: nec per Vicarium in sui locum substitutum, suo muneri & officio satisficit, eo quod Vicarius, mercenarius est pastor, non proprius. Item si beneficia sine dignitate, personatus, officia, Canonatus, vel Portiones Ecclesiarum, Cathedralium vel Collegialium absoluitus non est, qui sine iusta & debita causa plura simul habet: quoniam quamuis iure tantum Canonico in Ecclesijs commorari & residere perpetuo cogatur: at iure naturali, vbi vnum ex his beneficijs satis est, alterum haberi prohibetur; & proinde iuris relaxatio sine iusta causa impetrata, coram Deo nihil prodest. Postremo si beneficia sint simplicia, nec assiduam Beneficiarij praesentiam requirant, simul haberi nequeunt, sine legitima iuris relaxatione; ac propterea si quis plura simul obtinet, sine iusta causa, & habita iuris indulgentia, retento sibi ad vitam sufficiente ac necessario, reliquis se abdicare debet secundum conscientiam, alioqui absoluitus non est; quoniam licet nec curam animarum habeat, nec debeat in Ecclesijs commorari & residere, nihilominus tamen iure naturali, duo aut plura simul obtinere non potest. Et ideo iuris relaxatio circa legitimam causam obtenta, ipsi coram Deo non prodest. Sed quo modo seget confessorius cum Beneficiario dicente se probabilem eorum Doctorum sententiam sequi, qui asserunt pluralitatem beneficiorum esse tantum iure Canonico damnatam? & ideo iuris relaxationem sibi prodesse, quoniam sine iusta causa impetratam: In hoc enim Pontificem temere quidem fecisse, sine causa ius relaxantem, sed relaxationem ab eo impetratam, ratam, & firmam esse. Respondeo, Confessarium dum iudicat illam sententiam improbabilem esse, aut dum haesitat, sit necne in probabili, absoluerit eum à peccatis non posse, alioqui eum contra conscientiam faceret? Si vero iudicet eam opinionem esse probabilem, quamuis ex eo solo, quod aliqui Doctores, alioqui graues eam fuerant fecerit, tunc debet penitentem absolutionem & liberationem à peccatis con-

cedere. Si roges, An liceat Confessario eam sententiam, vt probabilem iudicare? Respondeo, licere iudicare: quoniam etsi credat, eam falsis rationibus & principijs inniti, nihilominus tamen quatenus nouit eam quibusdam Doctoribus, alioqui minime imperitis placuisse, iudicare tuto potest eam esse probabilem, quoniam probabile est quod viris alioqui sapientibus, videatur, vt Aristoteles testatur, libro primo Topi. cap. 1.

CAP. XIII.

De Panis iure constitutis in eos, qui contra Canones plura simul beneficia possident.

Primo queritur, An cum quis secundam dignitatem adipiscitur, eo ipso primam, quam habebat, amittat? Hoc perinde est, ac si quaeremus, An ipso iure per ademptionem secundae dignitatis; prima confessum vacet, ita vt alteri conferri iure possit? Respondeo, quatuor tempora distinguenda: Primum, ante Concilium Lateranense sub Innocentio III. quo tempore is, qui ad secundam dignitatem promouebatur, non ipso facto primam amittebat, sed optionem habebat, vt vnam ex illis eligeret, quam ipse mallet. Sic ex Alexandro III. c. Praterea, & c. Reserente, de preben. Secundum tempus fuit, in quo ad secundam dignitatem euectus, illa priuabatur, auctoritate & officio iudicis, ex Innocentio III. c. Quia nonnulli, de Clericis, non resid. Tertium fuit tempus Concilij Lateranensis sub Innocentio III. in quo secundam ad eum dignitatem, ipso iure iacturam faciebat prioris: quod si in ea retinenda persistebat, secunda quoque dignitate spoliabatur, c. De multa, de preben. Quartum tempus ex Constitutione extrauagantis Ioannis 22. Execrabiles de preb. vbi statutum est vt ipso facto primam dignitatem amittat, qui est adeptus secundam: & nisi itatim dimittat eam sub publico testimonio, hoc est, praesente publica persona, ipso iure sit vtraque priuatus, & ineptus ad sacros Ordines, & ad quaecunque alia beneficia obtinenda: Et hoc iure in praesens vtitur ecclesia. Et sciendum est, eandem poenam esse constitutam in eos, qui post vnum personatum, vel officium, vel beneficium, cui insit animarum cura, adipiscuntur secundum simile. Item in eos, qui post vnam dignitatem assequuntur, personatum, officium, vel beneficium cure animarum coniunctam. Vel è contrario. Denique haec omnia beneficia, quia iure sociabilia non sunt, hoc est, incompatibilia, ipso quoque iure qui secundum adipiscitur, primum amittit. In Concilio Tridentino sessio. 7. c. 2. de reformat. dicitur: Nemo quicumque etiam dignitate gradu, aut praecminentia praesulgens, plures Metropolitanas seu Cathedralis Ecclesias, in titulum, sive commendam, aut alio quouis nomine contra sacrorum Canonum instituta, recipere, & simul retinere praesumat. Qui autem plures Ecclesias contra praesentis decreti tenorem nunc detinent, vna quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam sedis Apostolicae dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur, alioquin Ecclesia ipsa, ultimo obsequia duntaxat excepta, eo ipso vacare censentur. & cap. 4. Quicumque de cetero plura curata, aut alius incompatibilia beneficia Ecclesiastica sine per vnam vniouis ad vitam, seu commenda perpetua, aut alio quocumq; nomine & titulo contra formam sacrorum Canonum, & praesertim Constitutionis Innocentij III. qua incipit, De multa, recipere, ac simul retinere praesumpserit, beneficijs iuxta ipsius Constitutionis dispositionem ipso iure, etiam praesentis Canonis vigore, priuatus existat. Idem Concilium sessio. 14. c. 17. de reformat. sic ait: Sancta Synodus debitam regendis Ecclesijs disciplinam restituere cupiens, praesenti decreto, quod in quibuscumq; personis, quocumq; titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeat, mandat obseruari, statutis; vt in posterum vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur, quod quidem si ad vitam eius cui conferatur, honeste sustentanda non sufficiat, liceat nihilominus aliud simpliciter sufficiens, dummodo vtriusq; personalem residentiam non